

132 kV kraftledning Kjelland – Kaupanes – vurdering av endring

Bakgrunn

I forbindelse med søknad om ny 132 kV kraftledning Kjelland – Kaupanes i Egersund kommune har forslagsstiller fått en tilbakemelding fra NVE. Basert på denne har traseen blitt endret og Ecofact har blitt bedt om å vurdere konsekvensen av disse endringene på naturmangfold, og fugl spesielt. Tilbakemelding fra NVE følger i sin helhet under:

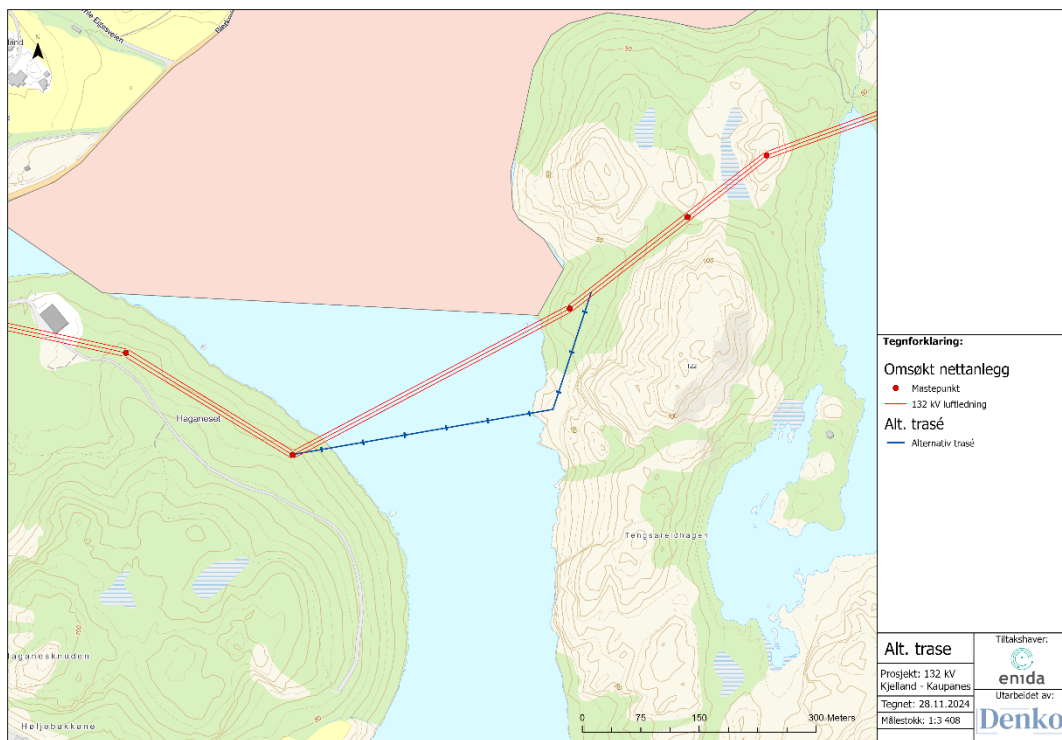
«Vi har gjennomgått deres søknad om en ny 132 kV Kjelland-Kaupanes kraftledning og ny 132 kV Kaupanes transformatorstasjon. Basert på vår innledende vurdering, kan den omsøkte traseen gi vesentlige negative virkninger.

Vi legger særlig vekt på følgende:

- **Nærhet til fuglefredningsområde:** Den planlagte ledningen vil gå svært nær et fuglefredningsområde. Selv om det i søknaden er beskrevet at tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning, påpeker vi at den nære plasseringen innebærer en betydelig risiko for kollisjon med fugler i området. Dette **kan** være i strid med verneformålet.
- **INON-område på Eigerøya:** Traséen vil også påvirke et område definert som inngrepsfrie naturområder (INON). Vi kan ikke se at det er tilstrekkelig begrunnet hvorfor ledningen ikke er foreslått plassert nærmere eksisterende inngrep øst på Eigerøya.
- **Kritiske forhåndsuttalelser:** Vi merker oss at flere høringsinstanser, inkludert Egersund kommune og Statsforvalteren i Rogaland, er svært kritisk til den foreslåtte traséen.

På bakgrunn av dette ber vi om at dere utdyper begrunnelsen for hvorfor den valgte traseen er foretrukket, til tross for nevnte utfordringer, eller legger frem alternative traséforslag som i større grad kan redusere negative virkninger for omgivelsene. Dersom ledningen ikke kan bygges uten at det

medfører vesentlige negative virkninger, kan vi komme til å be om nærmere vurderinger av andre systemløsninger.» Endringene som skal vurderes er vist i figur 1 og figur 2 under:

Figur 1. Alternativ trasé ved Fotlandsvatnet naturreservat (vist med rosa skravor).

Figur 2. Alternativ trasé på Eigerøy.

Metode

Basert på kunnskap innhentet i forbindelse med konsekvensutredning av den omsøkte traseen (Straume 2023) har vi forsøkt å gjøre en vurdering av endret trase, med bakgrunn i punktene som er særlig vektlagt av NVE. Det er ikke innhentet ny kunnskap i forbindelse med denne utredningen, annet enn det vi kjenner gjennom vårt nettverk og andre pågående prosjekter. Vurderingen er gjort av seksjonsleder for Viltseksjonen hos Ecofact, Roy Mangersnes, som også var prosjektleder for den opprinnelige utredningen og har gjennomført feltarbeidet i forbindelse med denne. Punktene vi forsøker å svare ut er;

- **Nærhet til fuglefredningsområde:** Den planlagte ledningen vil gå svært nær et fuglefredningsområde. Selv om det i søknaden er beskrevet at tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning, påpeker vi at den nære plasseringen innebærer en betydelig risiko for kollisjon med fugler i området. Dette **kan** være i strid med verneformålet.
- **INON-område på Eigerøya:** Traséen vil også påvirke et område definert som inngrepsfrie naturområder (INON). Vi kan ikke se at det er tilstrekkelig begrunnet hvorfor ledningen ikke er foreslått plassert nærmere eksisterende inngrep øst på Eigerøya.

Vurdering

- **Nærhet til fuglefredningsområde:** Den planlagte ledningen vil gå svært nær et fuglefredningsområde. Selv om det i søknaden er beskrevet at tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning, påpeker vi at den nære plasseringen innebærer en betydelig risiko for kollisjon med fugler i området. Dette **kan** være i strid med verneformålet.

Ecofacts vurdering: Fotlandsvatnet regnes som det viktigste vannet for vannfugler i regionen Dalane (Eigersund, Lund, Sokndal og Bjerkreim kommuner). Vannet fremheves som spesielt viktig i vinterhalvåret, som et viktig overvintringsområde for sangsvane og kanadagås, og et generelt viktig område for andefugler. De viktigste områdene i Fotlandsvatnet for vannfugler er i naturreservatet, og da spesielt den nordre delen. Den sørligste delen, samt bukta sør for grensen til naturreservatet, er den minst viktige delen av vannet for vannfugler (Tysse 2024). Dette har trolig sammenheng med at dette området ved Tengsareid er Fotlandsvatnets dypeste del, med en begrenset littoralsone.

På nettstedet Artsobservasjoner <https://www.artsobservasjoner.no> er det lagt inn mange registreringer av fugler i Fotlandsvatnet, men ingen funn i den sørøstlige bukta. Dette vitner om at lokaliteten ikke er spesielt viktig for fugler.

I opprinnelig KU ble påvirkningen på verneområdet vurdert til *Ubetydelig*, men det ble påpekt risiko for kollisjon for fugl som benytter luftrommet nær reservatet. I og med at det er størst aktivitet av fugl i den nordre delen av verneområdet, og andre studier (Tysse 2024) viser at den sørøstlige bukta er lite benyttet av fugl så vurderes endret trase over Fotlandsvatnet som ***marginalt positivt***. I forhold til bevegelse av fugl mellom reservatet og området ved Tengsareids er endringen ubetydelig.

I forhold til vurdering av påvirkning og konsekvens så vil endringen trolig være størst for bergand (EN), som bruker verneområdet og den nordlige delen av dette i vinterhalvåret. Selv om endringen av trase kun medfører en marginal endring så tipper dette påvirkningen i retning *noe forringet*, og konsekvensgraden til *Noe negativ konsekvens*, fra tidligere *Betydelig konsekvens*.

Forholdet til arter unntatt offentlighet er uendret fra opprinnelig trase.

- ***INON-område på Eigerøya:*** *Traseen vil også påvirke et område definert som inngrepsfrie naturområder (INON). Vi kan ikke se at det er tilstrekkelig begrunnet hvorfor ledningen ikke er foreslått plassert nærmere eksisterende inngrep øst på Eigerøya.*

Ecofacts vurdering: Den opprinnelige konsekvensutredningen av naturmangfold har ikke gjort vurdering av påvirkningen på INON. Justert trase på Eigerøy vil helt klart redusere kraftledningens påvirkning på INON områder.

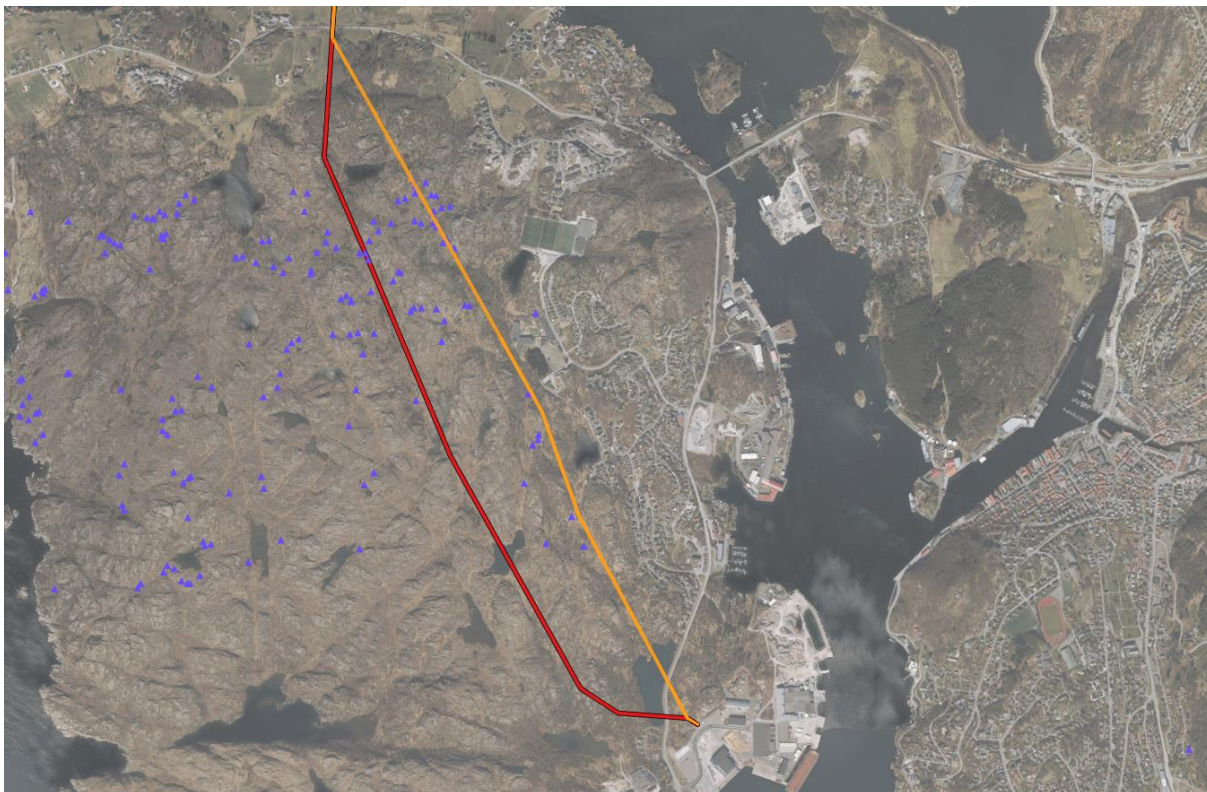
I tillegg til redusert påvirkning på INON vil en trase øst for den opprinnelige traseen vil påvirkningen på sensitive arter som hubro og havørn, samt rødlistet svartstrupe, også reduseres. Området der kraftledningen er foreslått i det justerte forslaget er ikke kartlagt i felt, men slik vi kjenner området er det dominert av einer og ungskog og består i stor grad av kystlynghei i gjengroing. Det er vanlig forekommende fuglearter i dette området og potensialet for rødlistede og sensitive arter er lite.

I den nordre delen passerer den nye traseen over to områder med åpen jordvannsmyr (figur 3). I dette området er det et potensial for våtmarksfugl og spesielt enkeltbekkasin. Tidligere undersøkelser har vist at enkeltbekkasin forekommer noe lengre vest og det sannsynlig at arten også befinner seg ved ny trase. Enkeltbekkasin kan være utsatt for kollisjon med luftledninger.

Figur 3. Myrene som den nye traseen passerer over er vist med blå skravur.

Det forekommer registrering av rødlistet klokkesøte (EN) langs endret trase (figur 4), i samme tetthet som langs opprinnelige trase. Masteplassering kan redusere ulempen for denne arten. I tillegg vil skjøtsel av båndleggingsbeltet potensielt bedre forholdene for klokkesøte i områder som i dag er preget av gjengroing.

Figur 4. Registreringer av klokkesøte (EN) er vist med blå trekanter.

Usikkerhet

Det vil alltid være en grad av usikkerhet knyttet til vurderinger av naturmangfold, og spesielt fugl. Den største usikkerheten knyttet til vurderinger av endret trase er knyttet til korridoren på Eigerøy som ikke har blitt kartlagt i felt.

Referanser

Straume, R. 2023. Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av 132 kV ledning Kjelland – Hølevika, Eigersund kommune. Ecofact rapport 997, 56 sider + vedlegg 1 og vedlegg unntatt offentligheten.

Tysse, T. 2024. Fuglelivet i Fotlandsvatnet – forhold til Hangaren. Ecofact Notat 07.06.2024.